

Тамаркіна Ольга Леонідівна

кандидат педагогічних наук, доцент

доцент кафедри іноземних мов

Сумський національний аграрний університет

ІНТЕГРАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ У ВИЩУ ОСВІТУ УКРАЇНИ

Інтеграція України в європейський освітній простір передбачає впровадження ключових європейських цінностей у систему освіти.

Європейські цінності — це сукупність принципів і норм, що лежать в основі суспільного, політичного та правового життя країн Європейського Союзу та ширше європейської цивілізації. Основні європейські цінності:

- повага до людської гідності — кожна людина має невід’ємну цінність і заслуговує на гідне ставлення.
- свобода — включає свободу слова, віросповідання, пересування, підприємницької діяльності тощо.
- демократія — народ є джерелом влади, а політична система базується на вільних та чесних виборах.
- рівність — усі люди рівні перед законом, незалежно від походження, статі, віросповідання, орієнтації тощо.
- правова держава — верховенство права гарантує, що всі громадяни та інституції підкоряються законам.
- повага до прав людини — включає право на життя, свободу, особисту недоторканність, заборону дискримінації.
- толерантність та плюралізм — визнання різноманітності культур, релігій і поглядів.
- солідарність — допомога слабшим, соціальна відповідальність та підтримка між країнами та громадянами.

Європейські принципи у сфері української освіти широко представлені через імплементацію міжнародних стандартів, академічну мобільність, забезпечення якості освіти, автономію закладів та інклюзивність навчального процесу. Впровадження цих цінностей відбувається в межах інтеграції України до Європейського простору вищої освіти, зокрема через адаптацію до Болонського процесу, розширення співпраці з європейськими освітніми установами та модернізацію освітніх програм відповідно до європейських кваліфікаційних

рамок. Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності українських випускників, розвитку науки та створенню умов для інноваційного навчання.

Академічна мобільність на сьогодні дуже важлива і широко застосована в багатьох закладах вищої освіти України. Одним із важливих напрямів є підтримка програм академічного обміну, таких як Erasmus+, що дають студентам і викладачам можливість навчатися та стажуватися в європейських університетах. Це сприяє обміну досвідом і підвищенню конкурентоспроможності українських випускників.

Автономія університетів в Європі ґрунтується на тому, що університетам дозволяється самостійно визначати стратегію розвитку, освітні стандарти та наукові пріоритети. В Україні триває реформа управління закладами освіти, спрямована на підвищення їхньої незалежності. В Україні триває реформа управління закладами освіти, спрямована на підвищення їхньої незалежності. Вона передбачає розширення прав університетів у розробці навчальних програм, веденні наукової діяльності, розпорядженні фінансами та залученні міжнародних партнерів. Важливим кроком у цьому напрямі стало ухвалення Закону України «Про вищу освіту», який закріплює автономний статус університетів.

Усі громадяни, незалежно від соціального статусу, статі, релігії чи національності, мають *рівні права* на здобуття якісної освіти. Важливу роль відіграє інклюзивність навчального середовища. *Інклюзивність* та доступність освіти означає забезпечення рівних можливостей для всіх громадян незалежно від соціального статусу, фізичних можливостей чи національності. Україна активно впроваджує інклюзивні підходи в навчальних закладах, створюючи сприятливе середовище для осіб з особливими освітніми потребами.

Інноваційність та цифровізація є невід'ємними частинами сучасного освітнього процесу. Європейська освіта орієнтована на використання новітніх технологій та інтеграцію цифрових інструментів у навчальний процес. В Україні активно розвивається дистанційне навчання, впроваджуються платформи електронного навчання та цифрові сервіси для студентів і викладачів. Наразі це стало особливо актуальним у контексті цифровізації освіти та викликів сучасного світу. Впроваджуються платформи електронного навчання, такі як Moodle, Google Classroom, Coursera та національні освітні портали, які забезпечують доступ до якісних навчальних матеріалів. Використання цифрових сервісів для студентів і викладачів сприяє підвищенню гнучкості освітнього процесу, інтерактивності та персоналізації навчання. Це також дозволяє розширювати можливості для міжнародної співпраці, наукових

досліджень та підготовки висококваліфікованих фахівців відповідно до європейських стандартів.

Отже, впровадження європейських цінностей у сферу української освіти є ключовим напрямом реформування освітньої системи та інтеграції України до європейського освітнього простору. Орієнтація на демократичні принципи, рівність можливостей, академічну свободу та якість освіти сприяє підвищенню конкурентоспроможності українських випускників на міжнародному ринку праці.

Розвиток академічної мобільності, автономії закладів освіти та цифровізації навчального процесу дозволяє створити більш ефективну, гнучку й інноваційну систему освіти, яка відповідає сучасним викликам. Важливим аспектом є також соціальна відповідальність освіти, що сприяє формуванню активного громадянського суспільства та підтримці принципів сталого розвитку.

Попри значні досягнення, існують виклики, пов'язані з необхідністю вдосконалення законодавчої бази, забезпечення належного фінансування та зміцнення міжнародної співпраці. Проте поступова імплементація європейських стандартів і принципів в українську освіту є важливим кроком до створення сучасної, відкритої та якісної освітньої системи, яка відповідатиме потребам суспільства та економіки XXI століття.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Золотухіна С, Іонова О, Лупаренко С. Актуальні цінності сучасної європейської освіти // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах, 2021. Т. 1. № 76. – С.42 – 46.
2. Лукашенко А. Цінності європейського вибору України та правова педагогіка // Філософські та методологічні проблеми права, 2023. Т.25 №1. – С. 71 – 77.
3. Маслова А, Гончарова О. Зміцнення провідних європейських цінностей в українській педагогічній освіті в умовах війни // Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору, 2023. Т.92 № (II). – С.108 – 116.